

Monumentnummer*: 526279

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 mei 2003
Kadaster deel/nr 82665/91

Woonplaats* Oudemirdum
Gemeente* De Fryske Marren
Provincie* Fryslân

Locatiennaam Oudemirdum
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Balk
Sectie* M
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 808

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1: (Numanwei 7, Oudemirdum) HOOFDGEBOUW VAN HET COMPLEX RINIASTATE LANDHUIS RINIASTATE.

Witgepleisterd hoofdgebouw in neo-classicistische stijl, in 1843 ontworpen door de Leeuwarder architect Thomas Romein en in hetzelfde jaar gebouwd voor de eigenaresse, de weduwe Drieling. Het huis is één der weinige bewaard gebleven ontwerpen voor landhuizen van Thomas Romein (1811-1881); het ontwerp wordt bewaard in het Fries Museum. Het huis is gesitueerd op de top van een flauwe helling en neemt ook hierdoor een dominante positie in in de historische parkaanleg. Het huis is tegelijkertijd met de historische parkaanleg geconcipieerd en vormt hiermee een eenheid. Het huis is geplaatst op een smalle plint en bestaat uit een verhoogd smal blokvormig middenstuk onder flauw zadeldak (twee vierkante schoorstenen met kappen tegen de nokeinden; een luidbel, bedienbaar vanuit de keuken, centraal op het dak) met twee bredere blokvormige zijstukken onder afgeplatte schilddaken; de daken zijn gedekt met Friese geglazuurde golfpannen. Het middenstuk heeft een tympaanbekroning (met half rond venster met spaakroeden aan de voor- en achterzijde) waarvan de onderzijde de kroonlijst vormt van de verdiepingsgevel van het middenstuk, dat terzijde door Dorische pilasters wordt beëindigd. De kroonlijst (met tandlijst) gaat langs de twee zijden van het middenstuk om en vormt hier tevens de goot van het zadeldak. Ook de de voor- en zijgevels van de middenstukken worden door een kroonlijst met tandlijst afgesloten waarin eveneens de goten zijn opgenomen. Ter hoogte van het middenstuk vormt deze kroonlijst de beëindiging van de driezijdig uitgebouwde gevelpartij ter plekke (tuinkamer). De kroonlijst is hier het onderstuk van de ballustrade van het balkon op de verdieping van het middenstuk. Een geraffineerd detail is de uitvoering van het fries van het hoofdgestel waar het tympaan van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het middenstuk aan de voorzijde op rust. Dit fries zwenkt naar beneden boogvormig iets uit. Optisch geeft dit de indruk dat de gevel van de verdieping van het middenstuk boogvormig iets naar binnen zwenkt. Dit verleent het huis aan deze zijde niet alleen een extra perspectiefwaarde, tevens wordt hiermee een ruimtelijke relatie met het omringende park gelegd. De afwerking van het fries is een antwoord op het glooiende profiel van de helling waar het midden op staat en op de twee boogvormig uitzwenkende boscouliessen van het park terzijde van het huis. In de verhoogde zijgevels van het middenstuk een rond glas in loodvenster met Davidster in rood en geel, als uitdrukking van de Joodse afkomst van de opdrachtgever van het huis. In het beganegronds driezijdig uitgebouwde middenstuk drie halfronde naar de grond doorlopende vensters met levensboom (palmet en voluten) in de halfronde bovenlichten. In de halfronde bovenlichten van de vensters van de zijstukken (voor- en zijgevels) een identiek levensboom-motief. Het centrale venster van de uitbouw is als dubbele terrasdeur uitgevoerd met ornamentele zuilvormige deurnaald. Deze drie vensters in de uitbouw vertonen paneelvakken met centraal discus-motief aan de onderzijde. De vensters van het middenstuk en de zijstukken zijn aan de voor- en zijkanten van halfronde persiennes voorzien. Verdieping middenstuk: centraal een dubbele zesruits balkondeur (ornamentele deurnaald) met persiennes met aan weerszijden een enkel hoog drieruitsvenster met enkele persienne. Voorzijde middenstukken een openslaand zesruitsvenster centraal gelegen in een iets terugliggend omlijst gevelveld. In de kap van de middenstukken zowel aan de voor- als zijkanten centraal een naar binnengebouwde dakkapel met openslaande vierruitsvensters (deze dakkapellen zijn ten dele later aangebracht). Rechter zijgevel: centraal een hoge slanke entree-deur met paneelvakken en halfronde bovenlicht, voorafgegaan door een bordestrap van twee treden, met aan weerszijden een venster als aan de voorzijden van de middenstukken. Linker zijgevel is identiek aan de rechter zijgevel; centraal echter een dubbele terrasdeur als aan de voorzijde van het middenstuk. Achtergevel: het middenstuk vertoont beganegronds en op de verdieping drie zesruitschuifvensters. Op de tweede verdieping drie openslaande vierruitsvensters. De achtergevel van het linker middenstuk bestaat uit twee traveën met links een vierruits openslaand venster en rechts een deurpartij als aan de rechter zijgevel, maar dan met een rechte overkapping. Onder deur en venster een keldervenster deels onder het maaiveld, achter diefijzers, voorafgegaan door een schuin aflopend roosterwerk, gevat in een hard stenen omlijsting. In de kap twee halfronde glas-in-lood vensters. In de achtergevel van het rechter zijstuk beganegronds en op de verdieping twee vensternissen. Aan de rechterzijde een pomp met ijzeren hengsel. Inwendig: het huis kent grotendeels zijn oorspronkelijke indeling uit de bouwtijd. Aan de voorzijde kent het huis twee en aan de achterzijde drie verdiepingen. De vensters beganegronds hebben nog alle de binnenluiken met paneelvakken. In de zwikken van de rondboogvensters waaivormige ornamentstukken. In de hal en gang grenzend aan de hoofdentree aan de rechter zijgevel rijk bewerkte Italiaanse ornamenttegels als vloertegels. Oorspronkelijk waren de deuren houtgekleurd. Bij de restauratie van het huis in de jaren '90 van de 20ste eeuw werd de huidige kleurstelling aangebracht. Centraal aan de achterzijde van het huis het trappenhuis met eenvoudige bordestrap. In de tuinkamer een 19de-eeuwse schouw; in de eetzaal, die over de lengte van de linker gevel is gelegen, eveneens een 19de-eeuwse schouw met houten ornamentele schoorsteenboezem met spiegel. In de keuken deels nog oorspronkelijke betegeling met witjes en pomp met koperen hengsel. Op de verdieping in de kamer centraal aan de voorzijde schoorsteenmantel met floretmotieven in stuc.

Waardering

Het hoofdgebouw van het complex Riniastate landhuis Riniastate is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de schoonheid;
- vanwege de gaafheid;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als relatief zeldzaam bewaard gebleven voorbeeld van een ontwerp voor een landhuis van de bekende Friese architect Thomas Romein;
- vanwege de centrale ligging in de historische parkaanleg en de ornamentele waarde die het hierin vertegenwoordigt;
- vanwege de in de architectuur van het huis tot uitdrukking gebrachte relatie met de parkaanleg (fries middenstuk).

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis